

บทที่ 2

เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดของ
ผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร
และการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของยาเสพติด
2. ความหมายของการป้องกันยาเสพติด
3. นโยบายการป้องกันและแก้ไขสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาของกระทรวง
ศึกษาธิการ พ.ศ.2540-2544
4. การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา
5. แนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
6. แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2540-2544)
7. การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2535) ได้ให้ความหมายของ
ยาเสพติดดังนี้ ยาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย
ไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีใดก็ตามทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่ง
จะสังเกตลักษณะสำคัญได้ 4 ประการ ดังนี้

1. มีความต้องการจะเสพยาใ้ันอยู่ตลอดเวลา แสดงออกทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. ต้องเพิ่มขนาดของยาที่เสพมากขึ้น
3. มีอาการอยากหรือหิวยาได้เมื่อบาดยา (บางคนอาจมีอาการถอนยาเมื่อบาดยา)
4. สุขภาพทั่ว ๆ ไปทรุดโทรม

ความหมายของการป้องกันยาเสพติด

สำนักงานประสานงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการป้องกันยาเสพติดดังนี้ การป้องกันยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษา ข่าวดสารความรู้ และข้อมูลในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้อง ด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน มิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออก เมื่อประสบปัญหาขึ้นกับตนเองและครอบครัว และในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่กระจายของตัวยา รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อม มิให้มีส่วนผลักดันให้คนไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วย

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2540-2544

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ได้ให้นโยบายในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดเป็นกรอบในการปฏิบัติไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่างจริงจัง โดยให้มีแนวร่วมในการปฏิบัติงานจากประชาชนด้วย
2. สื่อที่กระทรวงศึกษาธิการผลิตใช้ในการป้องกันยาเสพติด จะต้องมีความเหมาะสมกับเยาวชน โดยให้เน้นความน่าสนใจ น่าหิบบ น่าอ่าน ได้เนื้อหาสาระและไม่ยาวยืดเยื้อเกินไป
3. ทุกหน่วยงานจะต้องมีโครงการป้องกันยาเสพติดที่ชัดเจน เพื่อให้รัฐบาลสามารถยอมรับและสนับสนุนงบประมาณตามความจำเป็นของโครงการ
4. โครงการใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน ให้ทุกหน่วยงานพิจารณากำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและทำการทดลอง เพื่อศึกษาผลกระทบก่อนที่จะทำการขยายผล

นอกจากนี้แล้ว ประธานคณะกรรมการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) มีความเห็นว่า

5. กระทรวงสาธารณสุข ควรร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการช่วยกันป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้วย โดยเฉพาะยาบ้า และในทางปฏิบัติควรจะมุ่งเน้นงบประมาณไปที่ตัวเด็กเล็กมากกว่าเด็กโต

ส่วนกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ก็มีความเห็นว่า

6. สถานศึกษาจะต้องสร้างระบบการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดให้เข้มแข็ง พร้อมกับให้มีโครงการแนะแนวด้วย

7. งบประมาณสำหรับงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดควรให้ทุกกรมตั้งงบประมาณไว้ในแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยไม่ต้องแบ่งอยู่กับงบประมาณอื่น ซึ่งสำนักงานงบประมาณเห็นชอบด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) ได้กำหนดกรอบนโยบายด้านการป้องกันยาเสพติด สำหรับแผนพัฒนายาระยะที่ 8 ภายใต้เงื่อนไขของข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร ดังต่อไปนี้

1. ให้สถานศึกษาทุกแห่ง ถือว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้รวมถึงภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน นักศึกษาที่ติดสารเสพติดด้วย

2. ให้ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนครบวงจร นับตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร สื่อ วิธีสอน และกิจกรรมของสถานศึกษา เน้นการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับเยาวชนเพื่อผลทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการตัดสินใจเลือกพฤติกรรม

3. สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกสังกัดจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ตลอดจนกิจกรรมทางเลือกอื่นๆ เน้นการให้เด็ก เยาวชน รู้จักการใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัย เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตัวเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ และความสามัคคีในหมู่คณะ

4. ส่งเสริมให้สถานศึกษา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา ให้เยาวชนในสถานศึกษามีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างเต็มที่

5. ให้มีการพัฒนาระบบบริหารและจัดการ ตลอดจนการสนับสนุนทางวิชาการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา เน้นการทำงานในระบบเครือข่าย

จากนโยบายข้างต้น สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ในสถานศึกษานั้น ทุกหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงจะทำให้ การป้องกันยาเสพติดเกิดประสิทธิภาพ

การดำเนินงาน เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

คณะกรรมการป้องกันยาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2539) ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติด ในสถานศึกษา ซึ่งได้ดำเนินงานครบวงจร โดย

1. การบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
ทุกระดับ
2. การจัดทำคู่มือ แนวการดำเนินงานและหลักสูตรสำหรับการอบรมบุคลากรทางการศึกษา
ในระดับจังหวัด ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ รวมทั้งผู้ปกครอง
3. การนิเทศ ติดตามผลและวิจัยประเมินโครงการ
4. การดำเนินโครงการ ทดลองรูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถาน
ศึกษา โดยใช้กระบวนการแนะแนว (พื้นที่ทดลอง 4 จังหวัด ได้แก่ นครนายก ขอนแก่น สงขลา
และเชียงราย)
5. การจัดกิจกรรมเสริมการสอนในสถานศึกษา ได้แก่ กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน
6. การจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติดแก่ผู้ช่วยผู้บริหารและ
หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมของสถานศึกษา
7. การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้สวยงาม ร่มรื่น สะอาด สงบ เพื่อป้องกัน
การมั่วสุมของนักเรียน นักศึกษา
8. การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อช่วยลดแรงกดดันและ
ความเครียดของนักเรียน นักศึกษาจากการแข่งขันทางการเรียน

9. การดูแลเอาใจใส่นักเรียน นักศึกษาของครูอาจารย์ด้วยการให้ความรักและความอบอุ่นอย่างใกล้ชิด หากรายใดมีความเสี่ยงสูง ก็ให้มีการศึกษาเฉพาะกรณีเป็นพิเศษ

10. การรณรงค์และเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่นักเรียน นักศึกษา อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น ติดโปสเตอร์ในสถานศึกษา ประกวดเรียงความ ประกวดสุนทรพจน์ เป็นต้น

11. การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ป.ป.ส. สาธารณสุข ตำรวจ ฯลฯ) ตลอดจนองค์กรท้องถิ่น (เทศบาล สมัชชาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล) องค์กรเอกชน (สมาคม มูลนิธิ สโมสร ฯลฯ) ในท้องถิ่น รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง

การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษานั้น จะต้องดำเนินงานครบวงจร ทั้งด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ตลอดจนการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงจะทำให้การดำเนินงานป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษา เกิดผลในการปฏิบัติอย่างแท้จริง

แนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษานั้น กระบวนการทางการศึกษานับเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุดในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2530) ได้ให้แนวทางในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาโดยการมุ่งเน้นการอบรมบ่มนิสัย และการพัฒนาด้านจิตใจ จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐานในการสร้างภูมิคุ้มกันการใช้ยาในทางที่ผิด ซึ่งได้กำหนดไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การส่งเสริมความนับถือตนเอง (Self-esteem) คือการส่งเสริมให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีคุณค่า มีประโยชน์ มีความสามารถ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดยมีแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การให้บุคลากร และเยาวชนในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรักษาความสะอาด การประกวดคำขวัญ เรียงความ วาดภาพ การส่งเสริมจริยธรรม การจัดชุมนุม หรือชมรมต่าง ๆ ตามความสนใจของผู้เรียน เป็นต้น

2. การส่งเสริมความสัมฤทธิ์ผล (Achievement) คือการส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จ ได้รับการยกย่อง ได้รับความรัก ความอบอุ่น ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน จัดบริการให้คำปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางการแก้ไข รวมทั้งเสริมประสบการณ์และทักษะให้แก่ผู้เรียน โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการมาให้ความรู้ เป็นต้น

3. การส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกรุ่งมั่น (Sense of purpose) คือ การส่งเสริมให้บุคคลมีความสนใจในค่าของมนุษย์ สร้างสรรค์เป้าหมายเกิดพลังที่จะผลักดันตนเองให้ไปสู่เป้าหมายนั้นโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ซึ่งแนวทางปฏิบัติได้แก่ การกำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามความเหมาะสม ส่งเสริมและปรับปรุงบุคลิกภาพ โดยการจัดกิจกรรมในหลักสูตรและนอกหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ควรให้มีการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลและจัดสวัสดิการสถานศึกษา เป็นต้น

4. การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความเคารพตนเองและผู้อื่น และเกียรติภูมิของบุคคล (Respect for self and others and individual dignity) คือการส่งเสริมประสบการณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถ ความเข้าใจ ความถนัดของบุคคลในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบ ความอดทน ความเคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการให้ความยกย่องบุคคลอื่น ซึ่งแนวทางปฏิบัติได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ตลอดจนยกย่องคนที่ปฏิบัติดี ส่งเสริมและให้โอกาสแก่ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นหมู่คณะ รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนรู้จักดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษา เป็นต้น

5. การพัฒนาทักษะส่วนตัวและทักษะสังคม (Personal and social skills) คือการฝึกฝนให้เกิดทักษะในการคิด การอ่าน การใช้เหตุผล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประกอบอาชีพ การติดต่อระหว่างบุคคล การทำงานเป็นหมู่คณะ และการช่วยเหลือผู้อื่น โดยมีแนวทางการปฏิบัติ ได้แก่ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิชาชีพนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสังคม เช่น การฝึกพูดในที่ชุมชน เป็นต้น

6. การส่งเสริมทักษะในการประกอบอาชีพ (Employable skill) คือการจัดกิจกรรมทางเลือกต่าง ๆ ให้แก่บุคคล เพื่อเป็นช่องทางในการดำรงชีวิตตามความสนใจ และความถนัด

ส่วนบุคคล โดยมีแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ การจัดให้มีการบริการแนะแนวอาชีพ เช่น การฝึกฝนอบรม
 ติวงาน การให้ความรู้ ฝึกอบรม ขั้นตอนในการวางแผนอาชีพ พัฒนาทักษะ ในการตัดสินใจ การศึกษา
 ความต้องการด้านอาชีพของชุมชน และการเตรียมตัวเพื่อเลือกอาชีพ เป็นต้น

แนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา เน้นการพัฒนาที่ "ตัวคน" และ "พฤติกรรม
 ของคน" เป็นสำคัญ การป้องกันยาเสพติดจึงควรยึดรูปแบบนี้เป็นหลักในการดำเนินงาน ส่วนรูปแบบ
 อื่นนั้น นำมาใช้ในมาตรการปราบปราม มาตรการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นส่วนเกื้อหนุนการป้องกัน
 ยาเสพติดทั้งสิ้น

แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2540-2544)

กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ได้กำหนดแผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ
 พ.ศ.2540-2544 ดังนี้

1. แผนงานการให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้
2. แผนงานพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก
3. แผนงานการบริหารและการจัดการ
4. แผนงานพัฒนาบุคลากร
5. แผนงานรณรงค์ป้องกันสารเสพติด

การให้การศึกษาและเผยแพร่ความรู้

สาระสำคัญของแผน

การดำเนินงานภายใต้แผนนี้ มุ่งที่จะใช้กระบวนการทางการศึกษา และฝึกอบรมเป็น
 มาตรการหลักในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติด สร้างความตระหนักใน
 ปัญหาและภาระหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และเสริมสร้างทักษะ ในการเลือกทางดำรงชีวิต
 ที่เหมาะสมและปลอดภัยจากการติดสารเสพติด

วัตถุประสงค์

1. ให้อาจารย์แนะแนว ครู/อาจารย์ประจำชั้น และครู/อาจารย์ประจำวิชาต่าง ๆ อย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดเป็นอย่างดี และมีความตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการป้องกันเยาวชนในสถานศึกษา ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับมาตรการป้องกัน

2. ให้นักเรียน นักศึกษา มีโอกาสได้รับข่าวสาร ข้อมูล และได้รับการกระตุ้นเตือนบ่อยๆ หรือเป็นประจำ จากกิจกรรมหลากหลายรูปแบบของสถานศึกษา

3. ให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนมีโอกาสได้รับการฝึกฝนทักษะชีวิตบางประการที่จะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตด้วยรุ่นได้โดยไม่ติดสารเสพติด

มาตรการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาในทุกระดับ ดำเนินโครงการทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อม เพื่อสร้างความเข้าใจ ความรู้ และตระหนักในปัญหาสารเสพติดแก่ครู/อาจารย์แนะแนว ครู/อาจารย์ประจำชั้น ครู/อาจารย์ประจำวิชา ในสถานศึกษาในสังกัด

2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาและองค์กรทางการศึกษาในท้องถิ่น จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเตือน สร้างความสำนึกเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาสารเสพติด ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนโดยที่นักเรียน นักศึกษา ได้มีประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม

3. สนับสนุนให้สถาบันราชภัฏและสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น จัดระบบป้องกันสารเสพติดให้มีศักยภาพเพียงพอ เพื่อให้การสนับสนุนเชิงวิชาการแก่สถานศึกษาในท้องถิ่น

4. ดำเนินการพัฒนาระบบการและเครื่องมือ ในการฝึกอบรมทักษะชีวิตที่จำเป็นให้แก่ นักเรียน นักศึกษา เพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ยา ดินยา เพื่อการทดลอง และเผยแพร่ขยายผลต่อไป

5. ส่งเสริมการสนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อการสอน แบบเรียน และเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อการป้องกันปัญหาสารเสพติดให้มีคุณภาพ และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการใช้และกลุ่มเป้าหมาย

6. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาต่างๆ จัดบริการให้การแนะแนวเชิงรุก โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและฝึกอบรมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียน นักศึกษาให้มากขึ้น

การพัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก

สาระสำคัญของแผน

มุ่งให้สถานศึกษาเป็นสถานที่เยาวชนสามารถเจริญเติบโตได้ตามธรรมชาติ และสามารถมีพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ จิตใจและร่างกายได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคน ซึ่งต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี เช่น การมีสถานที่ร่มรื่น สวยงาม ปราศจากสิ่งรบกวนและปลอดภัยกับสภาพสังคมที่มีทางเลือกที่สร้างสรรค์ไว้รองรับความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างเพียงพอ

วัตถุประสงค์

1. ให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัด จัดสถานศึกษาให้มีบรรยากาศธรรมชาติที่ร่มเย็น ปลอดภัย เหมาะแก่การเรียนรู้และพัฒนาการอย่างมีความสุข
2. ให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนมีโอกาสเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้โดยมีส่วนร่วม ตลอดเวลาทั้งวันที่อยู่ในสถานศึกษา เพื่อลดเวลาว่างและบรรยากาศเฉื่อยชา
3. ช่วยให้นักเรียน นักศึกษา ทุกคนมีโอกาสค้นพบความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

มาตรการดำเนินงาน

1. ผลักดันนโยบายการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้การสนับสนุนแก่สถานศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ และทรัพยากร เพื่อดำเนินการพัฒนาสิ่งแวดล้อม โครงสร้างของสถานศึกษาให้มีความร่มรื่น ปลอดภัย เหมาะแก่การเรียนรู้และพัฒนาการ
2. สนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมจัดกิจกรรมออกกำลังกายและกีฬาอย่างกว้างขวาง และเป็นประจำ
3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมกลุ่มสนใจ กิจกรรมนันทนาการและกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถ ให้มีความหลากหลายสำหรับนักเรียน นักศึกษา

การพัฒนาการบริหารและการจัดการ

สาระสำคัญของแผน

มุ่งให้สถานศึกษาพัฒนาโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการให้มีระบบที่เหมาะสม มีการประสานงานเป็นเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดของหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประสานสอดคล้องกันและร่วมมือกันดำเนินงานในระบบเครือข่าย
 2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการสนับสนุนในเชิงวิชาการและงบประมาณตามความจำเป็น
 3. ให้มีการประสานแผนป้องกันสารเสพติดระหว่างหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงเพื่อจัดปัญหาซ้ำซ้อนในทางปฏิบัติ และหาข้อยุติที่เหมาะสมเกี่ยวกับงบประมาณและกลยุทธ์ในการทำงาน
- มาตรการดำเนินงาน
1. ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคลากรระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 2. ส่งเสริมให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะในระดับกรม มีเจ้าหน้าที่หรือคณะบุคคลที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการดำเนินโครงการป้องกันสารเสพติดของสถานศึกษาหรือองค์กรในสังกัดของตนในฐานะศูนย์ข้อมูลเชิงบริหารและจัดการ เช่น การจัดทำทำเนียบวิทยากร และบุคลากร เป็นต้น
 3. สนับสนุนให้มีการตรวจและติดตามงานป้องกันสารเสพติดเป็นหนึ่งภารกิจ การตรวจราชการและเยี่ยมเยียน นิเทศ ของกระทรวงศึกษาธิการ
 4. สนับสนุนให้หน่วยงานที่รับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ มีงบประมาณเพื่อบริหารและจัดการ ตลอดจนพัฒนาระบบการประสานงานในเครือข่ายอย่างเพียงพอ

การพัฒนาบุคลากร

สาระสำคัญของแผน

มุ่งที่จะส่งเสริมหรือพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการวางแผน กำหนดแนวทางในการดำเนินงาน จัดการศึกษา และฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นแกนนำ ในการดำเนินงานได้

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนสถานศึกษาทุกสังกัดมีบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมทำหน้าที่เป็นแกนนำการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. เผยแพร่ความรู้และข้อมูล มาตรการใหม่ๆ ในด้านการป้องกันแก่วิทยากรและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการป้องกัน
3. ส่งเสริมบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการป้องกันและวิทยากรของโครงการมีโอกาสได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ โดยทางตรงจากการร่วมประชุม สัมมนา และศึกษาดูงานทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

มาตรการดำเนินงาน

1. จัดอบรมวิทยากรแกนนำสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดแก่กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ
2. จัดอบรมแกนนำเยาวชน นักเรียน นักศึกษา และผู้นำชุมชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเป็นกลไกสร้างความตระหนักในปัญหาและสร้างความสำนึกเกี่ยวกับการกิจที่จะต้องช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. ส่งเสริมให้มีการประชุม สัมมนาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตการศึกษาทั้ง 12 เขต และกรุงเทพมหานคร
4. จัดทางงบประมาณหรือทุนสนับสนุนให้วิทยากรหลักและเจ้าหน้าที่แกนนำของสถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ไปศึกษาดูงานต่างประเทศเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ตรง

5. ให้การสนับสนุนด้านกำลังใจและสวัสดิการแก่ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

การรณรงค์ป้องกันสารเสพติด

สาระสำคัญของแผน

มุ่งเผยแพร่ความรู้และสร้างความตระหนัก โดยอาศัยกลไกและสื่อชนิดต่าง ๆ นอกเหนือจากการสอนและอบรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา มีโอกาสรับข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ และการกระตุ้นเตือนบ่อย ๆ หรือเป็นประจำเกี่ยวกับปัญหาและพิษภัยที่เกิดจากการใช้และติดสารเสพติด ตลอดจนมีความรู้ในการป้องกันตนเองและสังคมจากปัญหาสารเสพติด

2. เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในชุมชน โดยอาศัยกลไกและสื่อชนิดอื่น

มาตรการดำเนินงาน

1. สนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับองค์กรในท้องถิ่น จัดกิจกรรมรณรงค์ตามโอกาส โดยให้นักเรียน นักศึกษา มีส่วนร่วมในการแสดงออก

2. ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการกุศล เพื่อป้องกันสารเสพติด การประกวดความสามารถต่าง ๆ และนิทรรศการ

3. ผลิตและพัฒนาสื่อเพื่อการรณรงค์ที่ได้มาตรฐานที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ

แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารควรถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันการติดยาและสารเสพติดมิให้ตกไปสู่เยาวชน โดยยึดการให้การศึกษา และเผยแพร่ความรู้ พัฒนาสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางเลือก การบริหารและการจัดการ การพัฒนาบุคลากร การรณรงค์ป้องกันสารเสพติด เพื่อสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน ป้องกันเยาวชนไม่ให้ติดสารเสพติดทุกประเภท โดยอาศัยวิธีการทางการศึกษา และการปรับ

สภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลให้เรียนรู้การป้องกันตนเอง เพื่อให้ออกพ้นจากสิ่งเสพติด

การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

สุรเดช วงศ์ปา (2524) ได้ศึกษาเรื่อง มูลเหตุการติดยาเสพติดให้โทษของนักเรียน และวิธีการป้องกันตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในเขตภาคเหนือ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในเขตภาคเหนือ จำนวน 160 คน ผลการศึกษาในเรื่องวิธีการป้องกันไม่ให้นักเรียนติดยาเสพติดให้โทษ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการป้องกันในแง่การให้การช่วยเหลือ นักเรียนมีปัญหาในโรงเรียน การจัดบริการแนะแนะในโรงเรียน โดยเน้นเรื่องภัยของยาเสพติดให้โทษ และแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดในบทเรียนขณะที่สอน แต่ในเรื่องการบริหารโรงเรียน การจัดกิจกรรมในโรงเรียน พบว่าทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนรัฐบาลกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนแตกต่างกัน ในเรื่องการพานักเรียนไปทัศนศึกษา สถานบำบัดรักษาผู้ป่วยจากยาเสพติดให้โทษ

สำหรับ ชาญ ชุ่มบุญ (2526) ได้ศึกษาเรื่อง การป้องกันการติดยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 517 คน ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรครูมีทัศนะต่อการป้องกันที่เป็นจริง โดยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการประเมินผลอยู่ในระดับต่ำ แต่ถ้าการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือ และด้านกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนะต่อการป้องกันที่มุ่งหวัง มีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการให้การศึกษา ด้านความร่วมมือ ด้านกิจกรรม และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับสูง ผลการเปรียบเทียบทัศนะของครู ผลการเปรียบเทียบทัศนะต่อการป้องกันที่มุ่งหวัง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะต่อการป้องกันที่มุ่งหวังสูงกว่าทัศนะของครู

ส่วน ประไพศรี ช่อนกลิ่น และคณะ (2529) ได้ศึกษาเรื่อง การหารูปแบบเพื่อแก้ปัญหาการใช้สารเสพติดของนักเรียนชั้น ม.1-ม.3 ในสถานศึกษา 7 แห่ง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสถานศึกษา 7 แห่ง จำนวน 5,998 คน ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบของความร่วมมือในการแก้ปัญหาการใช้สารเสพติด

จากสถาบัน 3 แห่ง คือ สถาบันศึกษา สถาบันฝ่ายการบำบัดรักษา และสถาบันครอบครัว ลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ มีดังนี้ สถาบันฝ่ายการศึกษาและฝ่ายบำบัดรักษา ร่วมมือปรึกษากันคิดเครื่องมือในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนจัดกิจกรรมในการแก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาร่วมกัน เช่น ร่วมกันพิจารณาในการแก้พฤติกรรมนักเรียน ติดตามสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่โรงเรียน และที่บ้าน พบปะพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อขอให้ผู้ปกครองยอมรับพฤติกรรมของตนบางอย่างที่เป็นสาเหตุให้บุตรหลานไปใช้สารเสพติด และรับที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมนั้น

นอกจากนี้ ประ โสศรี ช่อนกลิ่น และคณะ (2532) ได้ศึกษาเรื่อง การป้องกัน และควบคุมการใช้สารเสพติดในนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในโรงเรียนมัธยม 6 แห่ง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2530 โดยความร่วมมือจากสถาบันศึกษา และสถาบันครอบครัว โดยใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการตรวจสอบภาพกับกลุ่มตัวอย่างประชากรนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในโรงเรียนมัธยม 6 แห่ง จำนวน 42 คน จังหวัดเชียงใหม่ และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 27 คน ผลการศึกษาพบว่า อัตราการใช้สารเสพติดของนักเรียนประเภทสารระเหยที่นิยมใช้ร่วมกันมากที่สุดคือ กาว 3 เค กับแอลกอฮอล์ รองลงมาได้แก่ กาว 3 เค กับทินเนอร์ นักเรียนที่ใช้สารเสพติดเป็นเพศชาย ร้อยละร้อยละ 80 อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 14-18 ปี การเรียนอยู่ในระดับปานกลางและต่ำ บุตรคนโตและคนสุดท้อง มีโอกาสใช้สารเสพติดมากกว่าคนอื่น ๆ สำหรับกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อป้องกันและควบคุมการใช้สารเสพติด ได้ดำเนินการเป็นสองส่วน คือ ด้านการป้องกันการ ใช้สารเสพติดและกิจกรรมเพื่อพัฒนาครอบครัว หลังจากการจัดกิจกรรมมีการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมหลายอย่าง คือ หยุดสารระเหย พฤติกรรมการเล่นการพนัน ก่อการทะเลาะวิวาท ดื่มสุรา เปียร์ ตามลำดับ นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีการ นอกจากที่ครูเป็นสังเกตบันทึก ค้นหานักเรียนที่ใช้สารเสพติด เช่น ควรให้นักเรียนในชั้นเป็นผู้ค้นหา หรือใช้วิธีการใหม่ ๆ ใช้เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นได้ เป็นต้น และในส่วนของกิจกรรมเพื่อจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขสารเสพติดในนักเรียน ควรขยายไปยังกลุ่มเพื่อนที่เกาะ หรือมีพฤติกรรมไม่ดีของนักเรียนด้วย

สำหรับ อำไพ สวัสดิพิงษ์ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามประเภทวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม

พาดิษยกรรม และประ เภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและพาดิษยกรรม โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจาก ครูผู้รับผิดชอบงานด้านการป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 233 คน ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวเอกชน โดยเฉลี่ยมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ในการจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียนในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เช่น ตอบปัญหา ประกวดคำขวัญ ฯลฯ จัดให้มีการร่วมในการผลิตเอกสารหรือสื่อการเรียนการสอนในการป้องกันยาเสพติด ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้านพบว่า มีปัญหาด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด คือขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับจัดนิทรรศการ สื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดไม่เพียงพอ ขาดสื่อการสอนเรื่องยาเสพติด การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดโดยสอดแทรกกับวิชาที่เกี่ยวข้องยังทำได้น้อย ครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด ครูยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอเรื่องการป้องกันยาเสพติด ครูไม่มีความรู้เพียงพอในการสอนเรื่องยาเสพติด และมีปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด คือ ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากรให้คำแนะนำสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา โดยเฉพาะ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมสุขภาพนักเรียนโดยตรง นอกจากนั้นผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีครูรับผิดชอบในการป้องกันยาเสพติดขึ้นเป็นการเฉพาะ และควรเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดมาให้ความรู้ใหม่ ๆ รวมทั้งจัดทำเอกสาร แผ่นพับ แผ่นปลิวแจกครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ ควรมีบริการแนะแนวในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ ควรตั้งกลุ่มหรือชมรมเพื่อต่อต้านยาเสพติด

ส่วน ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 111 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการป้องกันยาเสพติด มีการวางแผนการดำเนินงาน มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน มีการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหายาเสพติด มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เรื่องยาเสพติด และมี

การสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งพบว่า มีการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือ สารระเหย แอมเฟตามีน สุรา กัญชา และเฮโรอีน ตามลำดับ

2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์ การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด และประสบการณ์ของครูในเรื่องการป้องกันยาเสพติด

3. เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดระหว่างโรงเรียนขนาดกลางขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า เป็นปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า การนำผลการนิเทศมาใช้ในการดำเนินการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เป็นปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

ในลักษณะที่คล้ายกัน บัจฉิมา พิตรสาธ (2539) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้ ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่พิเศษ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนๆ ละ 1 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 319 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีคณะกรรมการในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมีการวางแผนการดำเนินงาน มีการนิเทศและประเมินผลการดำเนินงาน มีการสำรวจเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งพบว่าการสูบบุหรี่มากที่สุด รองลงมาคือ สารระเหย สุรา และกัญชา มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน มีการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดแก่นักเรียน

2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์ การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติดและการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เด็กติดยาเสพติด

3. เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่าเป็นปัญหาแตกต่างกัน โดยในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวมาพอสรุปได้ว่า โรงเรียนให้ความสนใจต่อปัญหายาเสพติดในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้แก่นักเรียน ผู้บริหารและครู ให้ความสำคัญกับการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มีการศึกษารูปแบบเพื่อป้องกันการใช้ยาเสพติด ของนักเรียน การประเมินผล การปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติด และพบว่า การป้องกันยาเสพติดนั้น ควรให้นักเรียน ผู้ปกครองและโรงเรียนมีส่วนร่วม การให้การศึกษาคือ ทางออกที่ดีที่สุดในการ ป้องกันยาเสพติด กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากกว่าความรู้และทัศนคติที่ได้รับ ส่วนปัญหาที่พบในการป้องกัน ยาเสพติด คือ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ไข้ปัญหา การได้รับการนิเทศงานป้องกัน ยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์ การดูสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด การวิเคราะห์หาสาเหตุ ที่ทำให้เกิดการติดยาเสพติด ตลอดจนประสิทธิภาพของครูในการป้องกันยาเสพติด